

اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

داخلی - جراحی

عنوان:

بررسی ارتباط تاب آوری باکیفیت خواب در مادران دارای کودک مبتلا به
فلج مغزی مراجعه کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی اردبیل

استاد راهنما:

دکتر مهدی اجری

استاتید مشاور:

دکتر نازیلا وثوقی

دکتر پریسا احدی

نگارنده:

مریم رضوانی

پاییز ۱۴۰۱

کد پایان نامه:

۷۴

تقدیم به:

پدرم کوهی استوار و حامی من در تمام طول
زندگی

مادرم سنگ صبوری که الفبای زندگی به من
آموخت

همسرم که نشانه لطف الهی در زندگی من
است.

و تقدیم به برادر عزیزم همراه همیشگی و
پشتوانه زندگی ام

تشکر و قدردانی

اکنون که به یاری پروردگار و یاری و راهنمایی اساتید بزرگ موفق به پایان این رساله شده‌ام وظیفه خود دانسته که نهایت سپاسگزاری را از تمامی عزیزانی که در این راه به من کمک کرده‌اند؛ را به عمل آورم:

در آغاز از استاد بزرگ جناب آقای دکتر مهدی اجری که راهنمایی این پایان‌نامه را به عهده داشته‌اند، کمال تشکر را دارم.

از سرکار خانم دکتر نازیلا وثوقی و خانم دکتر پریسا احدی که اساتید مشاور این پایان‌نامه بوده‌اند نیز قدردانی می‌نمایم.

از داوران گرامی جناب آقای دکتر رسول ملاطفی و آقای دکتر محمدی و سرکار خانم دکتر الله یاری که زحمت داوری و تصحیح این پایان‌نامه را به عهده داشتند، کمال سپاس را دارم.

خالصانه از تمامی اساتید و معلمان و مدرسانی که در مقاطع مختلف تحصیلی به من علم آموخته و مرا از سرچشمه دانایی سیراب کرده‌اند، متشکرم.

از کلیه هم دانشگاہیان و همراهان عزیز، دوستان خوبم نهایت سپاس را دارم.

چکیده

زمینه و هدف: فلج مغزی یک وضعیت روان‌شناختی ویژه است که سلامت جسمی و روانی کودکان و خانواده‌هایشان را تهدید می‌کند. بروز این بیماری مزمن، تأثیر عمیقی بر روند زندگی کودک و خانواده دارد. در بسیاری موارد به نظر می‌رسد فشارهای ناشی از مراقبت کودک بیمار به حدی افزایش می‌یابد که وضعیت خواب و تاب‌آوری والدین را دستخوش تغییرات مخربی می‌کند که می‌تواند بر کیفیت زندگی والدین و کودکانشان تأثیر بگذارد. پژوهش حاضر به منظور تعیین ارتباط کیفیت خواب و تاب‌آوری در مادران دارای کودک مبتلا به فلج مغزی در شهر اردبیل انجام شده است.

مواد و روش‌ها: روش این پژوهش از نوع توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق مادران دارای کودک مبتلا به فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی درمانی بوعلی شهر اردبیل بودند. نمونه‌های مورد مطالعه در این پژوهش ۱۱۹ مادر بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS ۱۸ از روش همبستگی پیرسون، آنالیز رگرسیون، تی تست و آنالیز واریانس یک‌طرفه استفاده شد.

یافته‌ها: میانگین نمره کل تاب‌آوری $68/15 \pm 18/34$ و میانگین نمره کل کیفیت خواب $6/39 \pm 2/06$ بود. تاب‌آوری و کیفیت خواب ارتباط معناداری با یکدیگر داشتند. هرچقدر وضعیت کیفیت خواب مادران بدتر می‌شود میزان تاب‌آوری کاهش می‌یابد ($r = -0.295, p < 0.05$). بین تمام ابعاد کیفیت خواب و تاب‌آوری (به جز مصرف داروهای خواب‌آور ($p > 0.05$)) همبستگی معنادار وجود داشت ($p < 0.05$). نتایج آنالیز رگرسیون نشان داد که کیفیت خواب می‌تواند پیش‌بینی قابل قبولی را برای تاب‌آوری ارائه دهد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این مطالعه افزایش تاب‌آوری مادران دارای کودک مبتلا به فلج مغزی باعث بهبود کیفیت خواب می‌گردد. برای شکستن چرخه باطل مشکلات خواب و پیامدهای آن بر رفاه خانواده‌ها، باید مسائل و کاستی‌های شناسایی شده توسط والدین در مراقبت‌های بهداشتی مورد توجه قرار گیرد. برنامه‌هایی جهت ارتقای کیفیت خواب مادران دارای کودک مبتلا به فلج مغزی توسط سیستم‌های بهداشتی درمانی به اجرا گذاشته شود. تا در نهایت باعث بهبود تاب‌آوری جامعه پژوهش شود.

واژه‌های کلیدی: کیفیت خواب، تاب‌آوری، فلج مغزی، مادران.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه و بیان مسئله

- ۱-۱. بیان مسئله ۲
- ۲-۱. تعریف واژه نظری و عملی ۷
- ۳-۱. اهداف تحقیق ۸
- ۱-۳-۱. هدف کلی ۸
- ۲-۳-۱. اهداف اختصاصی ۸
- ۳-۳-۱. اهداف کاربردی ۱۰
- ۴-۱. فرضیات یا سؤالات تحقیق ۱۰

فصل دوم: چهارچوب پنداشتی مروری بر متون

- ۱-۲. مقدمه ۱۳
- ۲-۲. بیماری فلج مغزی ۱۳
- ۳-۲. دلایل مهم بروز فلج مغزی در کودکان ۱۵
- ۴-۲. شایع‌ترین علل ابتلای کودکان ۱۶
- ۵-۲. علائم فلج مغزی در کودکان ۱۷
- ۶-۲. انواع فلج مغزی ۱۸
- ۱-۶-۲. فلج مغزی انقباضی ۱۸
- ۲-۶-۲. فلج مغزی حرکت پریشی ۱۹
- ۳-۶-۲. فلج مغزی آتاکسی ۱۹
- ۷-۲. تشخیص و معاینه ۱۹
- ۸-۲. درمان فلج مغزی ۲۰
- ۹-۲. مواجه والدین با تشخیص فلج مغزی ۲۱
- ۱۰-۲. کیفیت خواب ۲۱

۲۴	۱۱-۲. تاب‌آوری
۳۰	۱۲-۲. مرور متون

فصل سوم: مواد و روش‌ها

۳۷	۱-۳. مقدمه
۳۷	۲-۳. نوع مطالعه
۳۷	۳-۳. جامعه مورد مطالعه
۳۷	۴-۳. حجم نمونه
۳۸	۵-۳. معیارهای ورود به مطالعه
۳۸	۶-۳. معیارهای خروج از مطالعه
۳۸	۷-۳. روش نمونه‌گیری
۳۹	۸-۳. روش کار
۳۹	۹-۳. روش گردآوری اطلاعات
۴۰	۱۰-۳. روایی و پایایی پرسش‌نامه‌ها
۴۰	۱-۱۰-۳. روایی و پایایی پرسش‌نامه کیفیت خواب پیتزبورگ (PSQI)
۴۴	۲-۱۰-۳. روایی و پایایی پرسش‌نامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون (CD_RSC)
۴۵	۳-۱۰-۳. روایی و پایایی پرسش‌نامه فشار مراقبتی (CBI)
۴۶	۱۱-۳. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری
۴۶	۱۲-۳. ملاحظات اخلاقی
۴۷	۱۳-۳. فلوچارت یا گردش کار تحقیق

فصل چهارم: نتایج و یافته‌ها

۴۷	۱-۴. مقدمه
۴۷	۲-۴. تحلیل اهداف پژوهش
۴۷	۱-۲-۴. یافته‌های مربوط به توصیف نمونه
۵۱	۲-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی اول
۵۳	۳-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی دوم تا ۹

۵۴	۴-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی ۱۰
۵۶	۵-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی ۱۱
۵۹	۶-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی ۱۱
۶۳	۷-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی ۱۱
۶۷	۸-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف اختصاصی ۱۲ تا ۱۸
۶۸	۹-۲-۴. یافته‌های مربوط به هدف کلی

فصل پنجم: بحث نتیجه‌گیری پیشنهادها

۷۳	۱-۵. مقدمه
۷۳	۲-۵. اهداف اختصاصی مطالعه
۸۲	۳-۵. نتیجه‌گیری
۸۳	۴-۵. محدودیت‌های مطالعه
۸۳	۵-۵. پیشنهادها برای کاربرد یافته‌ها
۸۳	۱-۵-۵. کاربرد مطالعه در آموزش
۸۴	۶-۵. پیشنهادها برای مطالعات بعدی
۸۷	فهرست منابع و مراجع
۹۶	پیوست‌ها

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱. توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان بر حسب مشخصات دموگرافیک (کیفی).....	۴۸
جدول ۴-۲. توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان بر حسب مشخصات دموگرافیک (کمی).....	۴۹
جدول ۴-۳. میانگین، انحراف معیار و درصد فراوانی نمرات فشار مراقبتی و زیرمقیاس‌های آن در مادران دارای کودک مبتلا بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل.....	۵۰
جدول ۴-۴. میانگین، انحراف معیار و درصد فراوانی نمرات تاب‌آوری و زیرمقیاس‌های آن در مادران دارای کودک مبتلا بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل.....	۵۱
جدول ۴-۵. میانگین، انحراف معیار و درصد فراوانی نمرات کیفیت خواب و زیرمقیاس‌های آن در مادران دارای کودک مبتلا بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل.....	۵۳
جدول ۴-۶. تعیین ارتباط نمره تاب‌آوری و مشخصات دموگرافیک مادران دارای کودک مبتلا به بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل.....	۵۴
جدول ۴-۷. تعیین ارتباط مشخصات دموگرافیک و نمره کیفیت کلی خواب مادران دارای کودک مبتلا به بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل.....	۵۶
جدول ۴-۸. مقایسه میانگین درون‌گروهی نمره کیفیت خواب با تحصیلات همسر.....	۵۸
جدول ۴-۹. مقایسه میانگین درون‌گروهی نمره کیفیت خواب با مذهبی بودن.....	۵۹
جدول ۴-۱۰. تعیین ارتباط مشخصات دموگرافیک و نمره ابعاد کیفیت خواب مادران دارای کودک مبتلا به بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل.....	۵۹

- جدول ۴-۱۱. تعیین ارتباط مشخصات دموگرافیک و نمره ابعاد کیفیت خواب مادران دارای کودک مبتلا به بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل ۶۳
- جدول ۴-۱۲. نتایج آزمون ضریب همبستگی بین زیر مقیاس‌های کیفیت خواب و تاب‌آوری مادران دارای کودک مبتلا به بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به مرکز آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل ۶۷
- جدول ۴-۱۳. تعیین ارتباط بین نمره تاب‌آوری با کیفیت خواب مادران دارای کودک مبتلا به بیماری فلج مغزی مراجعه‌کننده به بیمارستان آموزشی و درمانی بوعلی شهر اردبیل ۶۸
- جدول ۴-۱۴. نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی ارتباط بین نمره تاب‌آوری با کیفیت خواب و مشخصات دموگرافیک ۶۹
- جدول ۴-۱۵. نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی اعتبار رگرسیون ۷۰
- جدول ۴-۱۶. نتایج آزمون رگرسیون برای پیش‌بینی میزان تاب‌آوری بر اساس کیفیت خواب ۷۱